

Beszámoló

Konferencia a civil szervezetek helyzetéről az Európai Unióban és feladataikról az európai biztonság megerősítésében

Március 30-án a civilek fellőtték magukat a térképre. A Biztonságpolitikai és Honvédelmi Kutatások Központja által szervezett konferencián Magyarország civil szervezeteinek jónéhány prominense képviseltette magát, a jelenlévők pedig az előadások végeztével egy közös dokumentumot, az európai biztonság fenntartásában vállalt civil felelősségről szóló nyilatkozatot fogadtak el.

Dr. Deák Péter, az MTA doktora, egyben a konferencia moderátora megnyitójában a civil szervezetek közötti együttműködés fontosságát hangsúlyozta ki – még ha azok egymástól olyannyira távoli területeket fednek is le, mint ahogyan a mai ülés résztvevői. Az elismert biztonságpolitikus reményét fejezte ki, hogy a résztvevők közötti kapcsolatok fennmaradnak majd, mert az ország képét és előrehaladását jelentős mértékben határozzák meg az állami szférán kívül helyezkedő szervezetek is. A konferencia tehát egy folyamat záró mozzanataként, de nem végállomásaként szolgált, aminek remélhetőleg folytatása következik.

Dr. Koós Anna, a BHKKA igazgatója az európai civil szervezeteknek az európai biztonságpolitika kialakításában betöltött szerepéről tartott egy bevezető előadást, amelyben az az egyre nyilvánvalóbbá váló tény is elhangzott, miszerint a nemzetközi kapcsolatokat nem lehet a kormányok exkluzív jogának tekinteni. A civil szervezetek számszerű növekedése a polgári demokrácia intézményrendszere kiépülésének a kötelező velejárója volt. Hazánkban a NATO-csatlakozás feltétele és a politikai vezetés személyes elkötelezettsége is volt, hogy kiépítse a jogi és intézményes kereteit a civil szervezeteknek. A kilencvenes évek végére azonban némileg megváltozott a civil szervezetek társadalmi felelőssége és szerepvállalása.

Megjelenik két új státuszkategória, amely elkülöníti egymástól a közhasznú és a kiemelten közhasznú szervezeteket. Eközben a biztonságpolitikai szakma intézményesül is a Nemzetvédelmi Egyetem ilyen irányú szakának elindulásával, aminek a következménye, hogy a civil szféra professzionálisabbá is válik. Ezzel közeledünk 2010 felé, ami a public diplomacy évének számított: ez a fogalom magyarul a civil diplomáciát takarja, amely nem helyettesíti a tradicionális diplomáciát, de minden esetben árnyalja azt. Az, hogy az Európai Unió 2011-et pedig az önkéntesség évének nevezte, az a civil társadalom egyre növekvő jelentőségét jelképezi.

1. rész: Az európai civil szervezetek felelőssége, eredményei és feladatai a környezet védelmében

A konferencia első részét a környezetvédelem terén működő civil szervezetek jogérvényesítési lehetőségeiről szóló diszkurzusnak szánták. Dr. Bendik Gábor, a Levegő Munkacsoport jogásza elmondta, munkájuk során számos alkalommal találkoznak olyan esetekkel, hogy az embereknek valamilyen környezethez fűződő joga sérül, és az ő feladatuk korrigálni ezt. Ez lehet az információhoz való alapjog, vagy akár a döntéshozatalban történő részvétel joga; ez utóbbi esetében fontos és hatékony jogosultság, hogy minden környezetvédelmet érintő engedélyezési eljárásban képviseltethetik magukat a civil szervezetek. Akár fellebbezéseket is benyújthatnak, ám az esetek nagy részében nem ez okozza az érintett beruházások átadásának késéseit, gyakran ez inkább az építetők trehányóságokra vezethető vissza. Eredményeik közé sorolandó a dunakeszi tőzeglápra épülő szupermarket esete, ahol a hatóság tévesen száraz talajnak nyilvánította a lápot, ezáltal engedélyt adva az építkezésre. A civilek munkájának köszönhetően a terület kategorizálását mára korrigálták.

Fási Géza, a Magyar Vöröskereszt katasztrófa-elhárítási igazgatója értelemszerűen a világ legnagyobb humanitárius civil szervezetét mutatta be. Az efféle szervezetek elsősorban a lakosság szempontjából fontosak, s mint ilyenek, segélyezési műveletekben vesznek részt. Feladatuk logisztikai munka során véghezvinni, hogy az adományok ténylegesen eljussanak a leginkább rászorulókhöz. Ezutóbbi képzett szociális munkások mérik fel a rászorultsági fokot segítségével. Fási Géza fontosnak tartotta leszögezni, hogy ők adományoznak, nem pedig kárpótolnak. Ez ugyanis jelentősen különbözik a kárenyhítéstől; sok áldozat pedig összemossa mindezeket, és az állami támogatásokat, a biztosítók jussát követeli rajtuk. A katasztrófákat elhárítani értelemszerűen ők sem tudják, ám azt követően segíteni már igen.

Sárközi Szilárd, az Amatőr Meteorológusok Egyesületének, az AMET-nek az elnöke tartotta az utolsó előadást a blokkban; feladatukul az időjárás-változás előrejelzését, a hatékony információáramlás támogatását és az emberek életvitelének minél zavartalanabb biztosítását tűzte ki. Legnagyobb büszkeségük egy afféle időjárásjelentés-megosztó oldal, amely segítségével bárki önkéntes alapon közkinccsé teheti régiója időjárását, amiért cserébe adatokhoz jut az ország bármely másik pontjáról. A rendszer szakszerű fenntartásához minimális természettudományos ismeretek nem ártanak, de Sárközi Szilárd szerint felhasználók mindezzel bírnak, mivel ez a tevékenység számukra hobbiként is funkcionál. Pályázati keretből próbálják mindezt az iskolákra is kiterjeszteni, akiknek alapvető mérőállomásokat húznak fel, mert ebből értelemszerűen tanulni is lehet, továbbá ismeretterjesztő

brosúrákat adnak ki.

A BHKKA szabályainak megfelelően az előadásokat szabad eszmecsere és kérdésfeltevési lehetőség, esetleg véleményformálási lehetőség követi. Egy értetlenséget és felháborodást egyaránt kiváltó kritikus kérdés afelől érdeklődött, hogy miért olyan fontos nekünk Japán. Mindannyian a szolidaritást kívántuk ráválni válaszul, de szerencsére az egymás után felszólaló Endrődi István és Fási Géza ennél jóval sikeresebben árnyalták a problémát. Japán ugyanis kifejezetten készpénzt kért a vásárlóerejének javítása végett, és nem is fogadott el más jellegű adományt. Negatív példaként a vörösiszap-katasztrófa LCD-TV-inek felajánlásait említették: mi értelme van annak, hogy mi Japánnal ellentétben bármit elfogadtunk, ha a Vöröskereszt azzal a problémával szembesült végül, hogy 270 darab LCD-TV-t kellett szétszórnia a károsultak között, akiknek ennél jóval fontosabb szükségleteik is voltak az adott pillanatban, ráadásul összesen 140 televízió volt a faluban?

2. rész: Civil és állami szervezetek a nyugat-balkáni civil társadalom támogatásáért, az európai gondolat erősítéséért

A második szekció a Balkánnal foglalkozott; azzal a régióval, amely etnikai feszültségektől és háborús bűnökkel terhes, és amely feszültségeket éppen ezért, már csak Magyarországhoz való földrajzi közelsége okán is mihamarább rendezni kellene. A blokkot Endrődi István, a Magyar Polgári Védelmi Szövetség elnöke nyitotta, aki elmondta, hogy szervezetének a Honvédelmi Minisztériummal való viszonya tavaly változott meg az addigi hűvös-ellenségesből elfogadó-érdeklődővé. Az egyesület célja, hogy ne csak parttalan kritikákat fogalmazzon meg, hanem próbáljon meg alternatívákat felmutatni. Ennek érdekében ildomos lenne meghatározni azokat a területeket, ahol a civil szektor kiválthatná az állam szerepét, és besegíthetne neki. Endrődi István ezután tért át a Balkánra, ahol az elsődleges cél Horvátországnak, a legkonszolidáltabb régiós államnak az Európai Unióhoz való csatlakoztatása. Az előadó véleménye szerint ennek az ügynek a mihamarabbi megoldását a hazai természeti és ipari katasztrófák hátráltatták a közelmúltban, a horvátoknál pedig katonai műveleti feladatok húzódnak el mind a mai napig. Az egyesület fő hangsúlya meglátása szerint a régióban azokon a területeken van, ahol az állami szektor le van maradva és a szervezet segítségével lehetne hatékonyabbá tenni. A Magyar Polgári Védelmi Szövetség a kérdésben egy konferenciát is szervez, amelyre 40 ország közel 80 főnyi résztvevője várható.

Kelemen László, a Nemzetközi Oktatási és Polgári Válságkezelési Központ fősztályvezetője a balkáni magyar és EU-s részvételről beszélt. Hazánk tevékenysége a régióban tizenöt évre nyúlik vissza,

s Bosznia-Hercegovina és Koszovó volt a két legfontosabb missziós terület. Az ENSZ 1995-ös daytoni megállapodásába Magyarország 1996. március 15-én szállt be, összesen százegy fővel. Az EUPM volt az első válságkezelő hadművelet, amely a korábbi IPTF-program eredményeire támaszkodik, feladata pedig segítséget nyújtani a rendészeti szervek korszerű kialakításához, biztosítva a feltételeket, hogy az adott ország képes legyen saját rendvédelmi modelljének fenntartására. Az ebben részt vevő országok köre a régi és a 2004-ben csatlakozó EU-országok, továbbá a nem EU-tag NATO-államok voltak. Az EUPM-ben való részvételünk 2005 után szignifikánsan csökkent, pusztán három főre. 2006 januárjától a program szerkezete és feladatrendszere megváltozott, 2007 végén pedig újfent egy sikert könyvelhettünk el, ugyanis a mandátum meghosszabbításával az elért eredmények értékeit nem feledve a folytonosság került előtérbe. Az UNMIK egy olyan 1999-es ENSZ ideiglenes közigazgatási misszió, amelynek során helyi rendőrök híján minden feladat ezekre a résztvevőkre hárult. Az EULEX egy uniós rendfenntartó misszió volt, egyben a magyar szerepvállalás második szintje Koszovóban.

A Geopolitikai Tanács Közhasznú Alapítvány elnöke, dr. Pintér István a horvát-magyar kapcsolatok erősítéséről és Horvátország uniós csatlakozásának magyar segítségéről értekezett. Mint elmondta, a Külügyminisztériummal szoros együttműködésben dolgoznak, elsősorban tudományos kutatóintézetként. Horvát partnerekkel veszik fel a kapcsolatot, továbbá tudományos kutatói együttműködést is finanszíroz számukra a minisztérium. Pintér István megismertette a horvát partner-szervezeteik olyan irányú panaszait, miszerint az általuk szervezett rendezvényekre a meghívottak nagy része vissza sem jelez, nemhogy megjelenne, így pedig lehetetlen ilyen fontos ügyekben előrelépést elérni. Az is baj volt, hogy a programok és a szervezetek közép- és hosszú távú finanszírozása nemigen volt kidolgozva. Legyőzendő akadálnak nevezte meg, hogy számos szervezet még a civilekkel való együttműködéstől is fél, ezeket a rossz beidegződéseket viszont mihamarabb le kell győzni.

Oláh László nyugalmazott alezredes a balkáni békefenntartásban betöltött szerepéért állhatott a pódiumra, aki szerint a nemzetközi békefenntartást akár magyar találmánynak is gondolhatjuk, hiszen 1897-ben magyar katonák érkeztek békefenntartási céllal Kréta szigetére. 1903-ban a magyar katonák már Koszovóban is voltak, és azóta kisebb-nagyobb kihagyásokkal mind a mai napig ott is vannak. A magyar kontingens tevékenysége alatt 38 hidat épített újra a régióban, ami nagyon fontos, hiszen a Balkánon a híd az egyetlen közlekedési forma a számtalan hegyen, völgyön, folyón keresztül, ami mellett persze ezt szimbolikus aktusnak is tekinthetjük; kultúrák összekapcsolásának. A Balkán háborúja egyébként a civilséget is tönkretette, de talán ennél is nagyobb

probléma, hogy regionális konfliktusok sora jelent meg. A mai civil életben ez úgy néz ki, hogy a résztvevők gyakran aziránt érdeklődnek elsősorban, hogy a különböző partnerségi viszonyban megvalósított hadműveletekben milyen nemzetiségűek dolgoznak majd. Ugyanez igaz egyébként a hadseregekre is: egyszerűen meglehetősen érzékenységgel kell kezelni tehát a területet, mert túlságosan sokat törődnek a hovatartozási viszonyokkal. Oláh László azt is a régió nagy problémájának nevezi, hogy a háborút követően a munkapiac nem tudta az egykori katonákat immáron civilként tovább foglalkoztatni, ez pedig egy újabb feszültségócot tesz hozzá az eddig sem elhanyagolható mennyiséghez.

Idén az európai tartalékos tisztek már tartottak egy konferenciát, amely az Európai Tisztek Konferenciája nevet viselte. Erről is beszélt dr. Czuprák Ottó, a Magyar Tartalékosok Szövetségének elnöke, aki mindeközben a civil szervezetüket sem feledte el bemutatni. Az MTSZ-re azért volt szükség, mert Európa-szerte építik le a sorkatonaság intézményét, aminek a helyébe a tartalékos rendszer lépése lenne üdvös. Amikor a szervezet létrejött, még jelentős számmal voltak hadkötelesek Magyarországon, ez mára azonban negatív irányba változott. A szervezet így háromezer, javarészt civil tagot számlál, feladatuk a katasztrófa-elhárításon túl a fiatalok honvédelmi előkészítése, a tagok fizikai szinten tartása, állóképességük bővítése. Az Adriai-térség tartalékos tisztjei szervezetének, az ARPa-nak a találkozóján Magyarország is részt vett megfigyelői státuszban, és az volt a benyomásuk, hogy tény, hogy vannak konfliktusok, de a katonák hamarabb megtalálják a közös hangot egymással, és kevésbé vitázni, mintsem a konfliktusokat megoldani szeretnék. Az előadó érdekesnek nevezte, hogy például Szerbiával a hivatalos kapcsolatunk a lehető legbarátabb, az együttműködősünk zökkenőmentes, a más jellegű feszültségek ellenére is.

Az előadások végeztével ezúttal is aktív párbeszéd alakult ki az előadók és a hallgatóság között. Dr. Czuprák Ottó válasza arra a felvetésre, miszerint a más nemzetiségű, korábban egymással szembenálló katonák hogy képesek a múltjukat feledve együttműködni, az volt, hogy túl a parttalan múltidézés helyett az effektív jövőépítésre kell a hangsúlyt fektetni. A jelszavunk szerinte az kell, hogy legyen, hogy emlékezzünk a múltra, de ne feledjük, hogy célunk egy jobb világ építése. Kijelentette, hogy a Magyar Tartalékosok Szövetsége nem váltott funkciót, de a szervezet prioritásait máshova helyezte a megváltozott sorkatonasági jogszabályok miatt. Oláh László egy kérdésre kifejtette, hogy a cigány származású katonáknak nyilván volt szerepe a magyar békefenntartó missziókban, ám erre vonatkozóan nincs számadat, mert a bőrszint sehol nem tartják számon a nyilvántartásokban. A Honvédelmi Minisztérium európaiságára bizonyíték, hogy az elsők között volt, ahol romaügyi tárcát hoztak létre.

Dr. Deák Péter moderátorként vállalkozott arra, hogy ezt a blokkot egy rövid összefoglalóval lezárja. Egy új kifejezést, a Nyugat-Balkánt ajánlotta a hallgatóság figyelmébe, amely határvonalának meghúzásáról ugyan még vitáznak, de gyakorlatilag a posztszovjet országokat értjük alatta, Szlovéniát leszámítva. A balkáni válságkezelési folyamat nemzetközi tapasztalatokat adott a résztvevőknek, és ahol az ott megtanultakat nem kamatoztatták, annak mindig súlyos következményei lettek – gondolhatunk itt Irakra. A békefenntartást, mint gyűjtőnevet ildomos lenne elfelednünk, és helyette a válságkezelést és talán az államépítést rendszeresítenünk. A feladat ma a működésképtelen államokból szilárdakat kovácsolni. A térség válságkezelésében azonban nagy szerepe volt a civil szervezeteken kívül a nem-katonai szervezeteknek is.

3. rész: A romák helyzete az EU tagországaiban, a civil szervezetek szerepe és álláspontja a romák társadalmi integrációjának elősegítésében

A konferencia harmadik része a kisebbségek és a biztonság összefüggéseivel foglalkozott. A délutáni előadók sorában az első dr. Hunčík Péter orvos és mediátor volt, aki prezentációjában a szlovák többségi társadalom és a kisebbségek közötti kölcsönös megértést segítő tréningekről beszélt. Hunčík és társai abban a mečiar Szlovákiában hozták létre a tréningeket szervező Márai Sándor Alapítványt, amelynek létkörét a kisebbségek diszkriminációja és az állandó ellenségkeresés mérgezte. Az alapítvány céljával a népcsoportok között feszülő konfliktusok prevencióját, végső soron pedig a szlovák–magyar ellentétek megoldását tűzték ki. A tréningeket 1995 és 1998 között indították útjukra, ezt megelőzően 1500 személy bevonásával készítettek egy reprezentatív felmérést, amely az alábbiakat hozta ki eredményül: mind a szlovák, mind a magyar félnél kimutatható volt a hibás önismeret, a bajt pedig tovább tetőzte az empátia, a tolerancia, illetve a kooperációs készség hiánya. A felmérés eredményének tanulságát levonva láttak hozzá a tréningek szervezésének. Eleinte a személyes kapcsolatrendszerükön keresztül tudták megnyerni maguknak a résztvevőket, akik elsősorban a helyi véleményformáló elit köreiből kerültek ki. A délszláv háború megkönnyítette az emberek bevonását, hiszen mindenki számára nyilvánvaló vált, hogy milyen veszélyekkel járhat a konfliktusok eszkalálódása. A százórás tréningek öt hétvégére lebontva, etnikailag vegyes csoportokban kerültek megrendezésre.

Összességében sikeresnek volt mondható a kezdeményezés, az emberek közelebb kerültek a másik fél megértéséhez és elfogadásához. 1998-ban azonban Mečiar megbukott, és a magyar pártok bekerültek az újonnan alakuló kormánykoalícióba, így

megítélésünk sokat javult a lakosság szélesebb köreiben. Ennek hatására sokan úgy gondolták, hogy a magyarkérdés megoldódott. Ezzel egy időben viszont megjelent a cigányság, mint új ellenségkép, ezért volt szükség a tréningek átalakítására. A felmérést újra elvégezték, és nagyon hasonló eredményre jutottak: a legnagyobb problémát ebben az esetben is az információ, a szolidaritás és az empátia hiánya okozta (és okozza). Kétfajta új tréninget indítottak útjára: egy 40 órásat a helyi szlovák és cigány vezetőknek, egy másik, kommunikációs tréninget pedig homogén roma csoportoknak. A kurzusok beindultak, gondot okozott viszont, hogy az újonnan megszerzett tudást hol és hogyan fogják tudni hasznosítani. Ekkor született meg az asszisztensek képzésének ötlete. Hét szakterületen kezdték meg a képzést: tanítói, orvosi, kultúrházi, papi, háztartásbeli, rendőri és polgármesteri asszisztensi körökben. Ötezer cigányt szerettek volna bevonni a programba, annak érdekében, hogy a jövőben ők alkossák a roma közösség középosztályát.

Újabb probléma ütötte fel a fejét, amikor a program teljesítése után nem sikerült az elhelyezkedés. A szervezők eredeti elképzelése szerint a romáknak ott kellett volna dolgozniuk, ahol lehetőséget kaptak a tanulásra. Hunčík szerint ez viszont szinte a lehetetlennel volt egyenlő. Véleménye szerint pozitív diszkrimináció alkalmazása nélkül egyszerűen képtelenség a cigány származású embereknek ezeket a pozíciókat betölteniük. Erre azonban nincsenek meg a megfelelő jogi keretek. Így mindhiába a program és az eltökéltség, a többségi társadalom motiváltsága híján az asszisztensképzés abbamaradt. Hunčík véleménye szerint sikereket lehetne elérni a romák társadalmi integrációjában, ha pozitív diszkriminációt alkalmazna a szlovák állam, és nagyobb számban venne fel cigány származásúakat a hadseregbe is. Az újonnan besorozott katonák példaképpé válhatnának társaik szemében, ezzel is orientálva őket egy más életminőség felé. A terv véghez viteléhez azonban szükség lenne Brüsszel támogatására is, amelyet a jelenlegi helyzetben viszonylag könnyen el is lehetne nyerni Hunčík véleménye szerint.

A konferencia soron következő előadója dr. Németh György volt, az Alkalmazott Társadalmi Kutatások Intézet Közhasznú Alapítvány képviselőjében. A születendő európai uniós roma stratégia kérdéseit járta körül. Németh leszögezte, hogy saját, a cigányság helyzetéről alkotott véleménye nem illeszkedik a jelenlegi társadalmi közmegegyezésbe. Szerinte általánosságban nem felel meg a valóságnak az a tény, hogy a cigányság problémáinak az oka a többségi társadalom egyöntetű kirekesztéséből fakad. Véleményét azzal az érveléssel támasztotta alá, hogy a magyar népre általánosságban igaz az, hogy nyitott és befogadó, így a cigányságot már a XV. századtól kezdve a társadalom integráns részének tekinti. Éppen ezért azt hangsúlyozza, hogy a cigányság körében egyfajta „önkirekesztés” ment végbe, az elmúlt két évtized

elhibázott állami romapolitikája pedig csak tetézte a bajokat. A fő feladat segíteni a romákat kitörni a jelenlegi kirekesztett helyzetükből, a Járóka Lívia EP-képviselő által benyújtott terv pedig pontosan erre a törekvésre hívja fel a figyelmet. A „kitörés” eszköze pedig nem más, mint az oktatás és a munka biztosítása. Azonban nem rövidtávra kell tervezni, hanem húszéves időtartamú megaprojektekben kell gondolkozni. Németh szerint igaz, hogy ezek a projektek rengeteg pénzt emésztenének fel, azonban a hatalmas anyagi ráfordítás meghozná a kívánt eredményt. Továbbá szükséges lenne, hogy a cigányság kérdésével végre a legfelsőbb politika szintjén kellene foglalkozni egy központosított szerv irányításával. Az aktívabb állami beavatkozás nem tűr halasztást. A romákat elsősorban állami munkakörökben kellene alkalmazni, hiszen kevés a valószínűsége annak, hogy az üzleti világ munkát fog teremteni az alacsonyabb kvalifikációjú embereknek. Nézeteit kiegészítette azzal, hogy a romakérdés részben szocializációs probléma, ezért a romák beilleszkedését a többségi társadalomba minél fiatalabb korban meg kellene kezdeni. Ebben segítene a kötelező óvodáztatás, illetve az is, ha az óvodapedagógusok között növekedne a romák aránya.

Dr. Verhóczy János, a Magyar Rendészettudományi Társaság titkára vette át a stafétát. Kapcsolódva az előző előadóhoz, elmondta, hogy ő is szocializációs problémaként értékeli a helyzetet. Előadásának témája is összekapcsolódik ezzel a gondolattal. „Mi lehet a rendvédelmi szervek szerepe a romák felzárkóztatásában?” – tette fel a kérdést. Az egyik lehetőség, hogy a hátrányos helyzetű cigány fiatalok a rendőri pályát válasszák hivatásul. Ez a megoldás viszonylag egyszerűnek tűnik, hiszen anyagi hozzájárulás nélkül kapnak lehetőséget arra, hogy sikeresek legyenek a munkájukban és jobb életkörülményeket teremtsenek önmaguk számára. A rendőri testületbe való belépési feltételek azonban meglehetősen komplexek: az érettségi abszolválásán túl jelenleg elő van írva a „kifogástalan életvitel”, de ez nem csak a bekerülni vágyókra, hanem a széles családi körre is vonatkozik. Van azonban lehetőség a bekerülés megkönnyítésére: a középiskolákban felvehető szakosodások sorából választható a rendőrségi fakultáció is. Az ezt elvégzett diákoknak többletpontok járnak a felvételikor. Visszautalva Németh György előadására, hangsúlyozta, hogy már a gyerekkorban hasznos a lehetséges életpálya reményének felcsillantása. Erre alakult az óvodákban és általános iskolában többek között a „Te is lehetsz rendőr”, az „Ovizsaru”, az „Iskola rendőre”, illetve a D.A.D.A. program. Ezek olyan bűnmegelőzési programok, amelyek új ajtókat nyithatnak meg a gyermekek számára. Lehetséges kiút továbbá a sport, mint nevelési, szocializációs és pedagógiai eszköz. Verhóczy azzal a konstruktív javaslattal állt elő, hogy célszerű lenne rendészeti szakkollégiumokat is felállítani, ahol a tanulni vágyók még jobban

elmélyíthetik tudásukat.

A kisebbségekkel foglalkozó panel utolsó előadója dr. Pataky Iván, a Magyar Polgári Védelmi Szövetség elnökségi titkára volt. Pataky részletes áttekintést adott a romáknak a magyar történelemben, illetve a magyar honvédségben betöltött szerepéről. Felsorakoztatott adataiból kiderül, hogy 2002 óta nőtt a haderőn belüli cigány származású tisztek és tiszthelyettesek száma, továbbá a honvédelemben jelentkező romák aránya megegyezik a romák országon belüli arányával. Pataky szerint a fő cél a romák minél nagyobb foglalkoztatottságának elérése a honvédelmi szerveken belül, továbbá hangsúlyozta, hogy nem csak őket kell felkészíteni az együttélésre, hanem a magyar társadalmat is a kisebbségek befogadására.

Az előadások után következett a szokásos kérdésekre és véleményekre fenntartott idő. Németh Györgyöt faggatta a hallgatóság, hogy vajon jelenleg létezik-e olyan megaprojekt, amelyről az előadásában szólt. Az előadó kijózanító nemleges válasza igazából nem érte meglepetésképpen a közönséget. Ellenben úgy vélte, hogy megindult egy lassú ébredés, véleménye szerint a kormány egyre inkább kezdi megérteni ennek égető szükségességét.

Végül Deák Péter, mint a beszélgetés moderátora összegezte az elhangzottakat, megismételve abból a legfontosabb elemeket. Felhívta a figyelmet, hogy egy nagyon fontos dolog kimaradt az előadásokból, mégpedig az, hogy a cigányság egy olyan kisebbség, amelynek megvan a sajátos életformája és ezt meg kell ismertetni a társadalom más elemeivel. Az utolsó gondolat jogán pedig hozzátette: „Ez egy olyan konferencia volt, amit nem tudok lezárni, továbbra is foglalkozni kell a kisebbségek kérdésével, hiszen az egyelőre nem megoldott.”

Czehelszki Levente és Angyal Zsuzsanna